

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 49/2019-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. januára 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátskou kanceláriou JUDr. Patrik Holinga, s. r. o., Hlavná 25, Košice, v menej ktorej koná advokát JUDr. Patrik Holinga, ktorou namieta

porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 169/97 a v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 144/2013,

porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5 Co 175/2014 z 12. novembra 2015, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu,

a porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5 Co 136/2017 zo 14. decembra 2017, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. marca 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva podľa 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 169/97 a v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 144/2013, porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 175/2014 z 12. novembra 2015, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5 Co 136/2017 zo 14. decembra 2017 (správne má byť sp. zn. 5 Co 136/2017, 5 Co 177/2017 zo 14. decembra 2017, pozn.), ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

Predmetom konaní pred všeobecnými súdmi bolo rozhodovanie o žalobe o zaplatenie peňažnej sumy a rozhodovanie o žalobe o zaplatenie úrokov z omeškania, v ktorých vystupoval sťažovateľ na strane žalovaného.

Sťažovateľ ako prvú námietku uvádza, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 144/2013 nepripustil zmenu petitu a žalobcovi priznal viac, ako tento sám vo svojej žalobe žiadal.

Ďalej namieta, že krajský súd sa v konaní sp. zn. 5 Co 175/2014 „stotožnil s rozhodnutím Okresného súdu Prešov sp. zn. 12 C/144/2013 zo dňa 25. 03. 2014 a v rámci odvolacieho konania, v ktorom skúmal aj konanie, ktoré rozhodnutiu Okresného súdu Prešov sp. zn. 12 C/144/2013 zo dňa 25. 03. 2014 predchádzalo, nezistil, že Okresný súd Prešov pochybil, keď nepripustil zmenu petitu a v tejto súvislosti priznal žalobcovi viac ako žiadal“.

Sťažovateľ tvrdí, že krajský súd vo svojom rozsudku č. k. 5 Co 175/2014-66 z 12. novembra 2015 nerozhodol o jeho žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Sťažovateľ tiež poukazuje na to, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 169/97 nerozhodol o príslušenstve pohľadávky.

Napokon sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že krajský súd „v konaní sp. zn. 5 Co/136/2017-133 – sa stotožnil s rozhodnutím Okresného súdu Prešov sp. zn. 12 C/144/2013 zo dňa 25. 03. 2014 a v rámci odvolacieho konania, v ktorom skúmal aj konanie, ktoré rozhodnutiu Okresného súdu Prešov sp. zn. 12 C/144/2013 zo dňa 25. 03. 2014 predchádzalo, nezistil, že Okresný súd Prešov pochybil, keď nepripustil zmenu petitu a v tejto súvislosti priznal žalobcovi viac ako žiadal“.

Sťažovateľ vzhľadom na uvedené navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] na spravodlivé konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní pod sp. zn. 12 C/144/2013, postupom Krajského súdu v Prešove v konaní pod sp. zn. 5 Co/175/2014 ako aj jeho rozsudkom sp. zn. 5 Co/175/2014-66 zo dňa 12. 11. 2015, postupom Okresného súdu Prešov v konaní pod sp. zn. 12 C/169/97, postupom Krajského súdu v Prešove v konaní sp. zn. 5 Co/136/2017 ako aj jeho rozsudkom sp. zn. 5 Co/136/2017-133 zo dňa 14. 12. 2017 porušené bolo.

2. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 12.077,18 €...

3. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov konania...“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 169/97 a v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 144/2013

Sťažovateľ namieta porušenie svojho práva v označených konaniach okresného súdu. Ústavný súd poukazuje na to, že z princípu subsidiarity podľa citovaného čl. 127 ods. 1

ústavy vyplýva, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, I. ÚS 311/08).

Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Sťažovateľ mal v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, resp. neskôr v zmysle ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov možnosť domáhať sa ochrany svojich práv v rámci konania o odvolaní na krajskom súde, ktorý mal preskúmať postup okresného súdu v označených konaniach. Túto možnosť sťažovateľ aj využil (čo výslovne uvádza vo svojej sťažnosti ústavnému súdu), a preto uplatňujúc princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať napadnutý rozsudok okresného súdu a postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu, pretože tieto preskúmal krajský súd, ktorý rozhodol o odvolaniach sťažovateľa.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (obdobne IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 290/06).

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5 Co 175/2014 z 12. novembra 2015, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 5 Co 175/2014 z 12. novembra 2015 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu z 12. novembra 2015“). O podanom dovolaní sťažovateľa najvyšší súd rozhodol 31. júla 2017 a dovolacie rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 16. októbra 2017. Napriek právnomu zastúpeniu k sťažnosti sťažovateľa nebol priložený právoplatný rozsudok krajského súdu z 12. novembra 2015 tak, ako to ustanovuje § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Vzhľadom na zistenie ústavného súdu rozsudok krajského súdu z 12. novembra 2015 musel nadobudnúť právoplatnosť najneskoršie do 16. októbra 2017.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ napadol označený rozsudok krajského súdu sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. marca 2018, teda zjavne po uplynutí dvojmesačnej lehoty v zmysle § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Aj v prípade, ak by ústavný súd v tomto prípade počítal začiatok plynutia lehoty na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy od právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní (rozsudok vo veci Soffer proti Českej republike z 8. 11. 2007, sťažnosť č. 31419/04, rozsudok vo veci Zvolský a Zvolská proti Českej republike z 12. 11. 2002, sťažnosť č. 46129/99; tiež IV. ÚS 195/2010, III. ÚS 227/2010, I. ÚS 276/2010), teda od 16. októbra 2017, ani v takomto prípade by sťažnosť doručenú ústavnému súdu 21. marca 2018 nebolo možné považovať za podanú v rámci uvedenej dvojmesačnej lehoty. Navyše sťažovateľ dovolacie konanie v sťažnosti nenapadol.

Vzhľadom na uvedené bolo potrebné túto časť sťažnosti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú (obdobne I. ÚS 232/04, IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 225/2018).

II.3 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5 Co 136/2017, 5 Co 177/2017 zo 14. decembra 2017, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Ústavný súd stabilne judikuje (I. ÚS 214/09, IV. ÚS 451/2011, II. ÚS 209/2013), že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, a to predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 5 Co 136/2017, 5 Co 177/2017 zo 14. decembra 2017 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu zo 14. decembra 2017“) podal sťažovateľ 23. augusta 2018 dovolanie. Príslušný súdny spis bol najvyššiemu súdu predložený 7. septembra 2018 a o sťažovateľom podanom dovolaní nebolo dosiaľ rozhodnuté.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd v súvislosti s posudzovaním podmienok konania o sťažnosti sťažovateľa poukazuje na svoju ustálenú judikatúru (IV. ÚS 177/05, IV. ÚS 324/08, II. ÚS 619/2017, IV. ÚS 82/2018), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom.

Zo skutočnosti, že sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu zo 14. decembra 2017 dovolanie, o ktorom rozhoduje najvyšší súd, vyplýva, že sťažnosť je ústavnému súdu podaná predčasne, keďže existuje iný orgán verejnej moci (najvyšší súd), ktorý je oprávnený poskytnúť ochranu základným právam a slobodám sťažovateľa.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní uplatnením zásady *ratione temporis* odmietol túto časť sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú (obdobne I. ÚS 237/09, I. ÚS 153/2010, II. ÚS 443/2011, II. ÚS 645/2017).

V nadväznosti na uvedené nad rámec svojho rozhodnutia ústavný súd uvádza, že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní sa považuje v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ v prípade podania dovolania podal zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2019